Omgevingsdienst Drenthe

INNOVATIE- EN ONTWIKKELAGENDA 2025-2030

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding……..	3
2	Thema’s Innovatie- en Ontwikkelagenda……..	4
3	Uitwerking categorieën……	6
4	Proces voor Innovatie- en Ontwikkelprojecten……	13
5	Planning en verantwoording……..	15

1 INLEIDING

Omgevingsdienst Drenthe zet zich in voor een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving in Drenthe. De invoering van de Omgevingswet, de toenemende complexiteit van milieutaken, nieuwe technologische mogelijkheden en maatschappelijke verwachtingen vragen om een wendbare en lerende organisatie. We zetten als organisatie en bestuur graag een volgende stap in onze ontwikkeling, waarbij we actief inspelen op deze veranderende omgeving. Als Omgevingsdienst Drenthe willen wij niet alleen adequaat blijven uitvoeren, maar ook toekomstgericht en slagvaardig opereren. Onze rol verbreedt van vergunningverlener en toezichthouder (uitvoeringsdienst), naar adviseur, verbinder en beoordelaar (omgevingsdienst). Deze ontwikkeling heeft onder meer al zijn beslag gehad in de naamswijziging van RUD naar Omgevingsdienst Drenthe. Onze ambitie is om verder door te groeien naar een informatiegerichte en datagedreven organisatie die aantoonbaar een hoger milieurendement realiseert. Innovatie gaat voor ons niet alleen over technologie of het ‘uitvinden’ van nieuwe dingen, maar ook over anders denken, anders werken en beter samenwerken: organisatie, teams en medewerkers worden daarom gestimuleerd om nieuwe ideeën, oplossingen en technologieën te omarmen. Zo beweegt onze dienstverlening mee met wat de samenleving vraagt.

Deze *Innovatie- en Ontwikkelagenda 2025–2030* biedt een strategisch kader voor de integratie van innovatie als primair proces binnen de organisatie. Op basis van de landelijke robuustheidscriteria is elke omgevingsdienst verplicht een meerjarige innovatie- en ontwikkelagenda vast te stellen.

2 THEMA'S INNOVATIE- EN ONTWIKKELAGENDA

Wij beschermen de fysieke leefomgeving en komen op voor een schoon en veilig Drenthe. Dit doen wij enerzijds vanuit onze uitvoerende rol als vergunningverlener, toezichthouder en handhaver. Anderzijds doen wij dit vanuit onze rol als samenwerkingspartner, adviseur en kennispartner voor onze stakeholders.

De Omgevingsdienst Drenthe staat hierbij de komende jaren voor een aantal grote opgaven. Zo hebben wij te maken met de instandhouding en verbetering van onze primaire processen en het voldoen aan de pijlers en KPI's van de Robuustheid. Ook moeten we anticiperen op en meebewegen in diverse beleids- en maatschappelijke opgaven. Denk hierbij aan de energietransitie, circulaire economie, stikstof, zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en indirecte lozingen.

Maar ook algemene ontwikkelingen zoals het toepassen van robotisering, Artificial Intelligence (AI), gebruiksklaar maken van ons nieuwe kantoorpand, aanbesteding van een nieuw Zaaksysteem en de krapte op de arbeidsmarkt vragen onze aandacht.

De realiteit van stijgende verwachtingen, beperkte capaciteit en een complexe beleidsomgeving maakt dat we scherpe keuzes moeten maken. Vanaf de oprichting is de dienst continu in ontwikkeling. Innovatie en ontwikkeling is daarom niet nieuw en ook blijvend noodzakelijk. In het verleden is gewerkt met een ontwikkelprogramma. De laatste jaren is dit onderdeel van het jaarprogramma. In de urenraming zijn hiervoor indirecte uren gereserveerd.

2.1 Categorieën

Onze Innovatie- en Ontwikkelagenda 2025–2030 richt zich op vier categorieën, waarbinnen diverse activiteiten worden opgepakt:

1. **Maatschappelijk & beleidsmatig innoveren**. Deze categorie richt zich op de maatschappelijke en beleidsmatige thema's zoals versnelling op indirecte lozingen en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en de voorbereiding op circulaire economie en energietransitie.
2. **Informatiegericht & datagedreven innoveren**. Deze categorie richt zich op de versterking van onze informatiepositie via onder meer de BI-strategie, digitalisering van bodeminformatie, deelname aan AADV en inzet van drones.
3. **Kwalitatief & kennisgericht innoveren**. Deze categorie richt zich op het innoveren van kwaliteit en kennis. Denk hierbij aan actieve deelname aan het landelijke kennisnetwerk, modern meetinstrumentarium en transparante monitoring van lucht- en bodemkwaliteit.
4. **Organisatieontwikkeling**. Deze categorie richt zich op de ontwikkeling van onze organisatie als drager van innovaties. Dit betreft de uitbouw van een robuuste én wendbare organisatie met sterk leiderschap, moderne P&C en een toekomstbestendige bedrijfsvoering.

   Bovenstaande categorieën worden vormgegeven door middel van projecten en activiteiten. Projecten welke we in samenhang kunnen oppakken en rekening houdend met bezetting en prioriteit. We beseffen dat we niet alles tegelijk en alleen kunnen doen. Daarom richten we ons innovatiebudget op kernprojecten die de basis vormen voor onze toekomstige groei. De innovatie- en ontwikkelagenda is qua uitvoering flexibel en groeit mee met de tijd en mogelijkheden.

3 UITWERKING CATEGORIEËN

3.1 Maatschappelijk en beleidsmatig innoveren

We dragen actief bij aan het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit via risicogestuurde inzet, een uniforme handhavingsstrategie, en advisering op thema's als afval, bodem, duurzaamheid, geluid, licht, lucht en omgevingsveiligheid. Juridische stevigheid en kwaliteitsborging staan hierbij centraal.

Indirecte lozingen

De beoogde doelstellingen voor 2027 van de Kaderrichtlijn Water en de Grondwaterrichtlijn zijn het realiseren en behouden van chemisch schoon en ecologisch gezond oppervlaktewater en grondwater. De Europese Commissie verwacht dat in 2027 slechts 5% van de wateren een goede ecologische status en 20% een goede chemische status zullen hebben. Omgevingsdienst Drenthe wil vanwege kaderwetgeving deze taak versneld oppakken. Een verkenning op dit onderwerp is gestart en zal met voorrang verder worden uitgewerkt (top 10 innovaties).

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) zijn gevaarlijke stoffen voor de mens en/of het milieu die onder andere kankerverwekkend, giftig voor de voortplanting en hormoonverstorend kunnen zijn. Er zijn verschillende criteria die bepalen of een stof als ZZS classificeert. De aandacht voor ZZS neemt toe vanwege de effecten op milieu en gezondheid en de noodzaak voor het vermijden en reduceren van deze stoffen wordt steeds duidelijker.

Omgevingsdienst Drenthe wil dat ZZS een belangrijk onderdeel wordt van de uitvoering. Een verkenning rondom ZZS is opgestart (binnen de top 10 lijst).

Circulaire economie

De Rijksoverheid wil een transitie naar een Circulaire Economie (CE) realiseren zodat we in 2030 50% minder primaire grondstoffen gebruiken en in 2050 een economie zonder afval hebben. CE helpt klimaatdoelen te realiseren, verbetert de voorzieningszekerheid van grondstoffen en biedt kansen voor de Nederlandse economie. Omgevingsdienst Drenthe wil meer aandacht voor CE bij bedrijven. Hiervoor moet onder andere kennis worden bijgewerkt. Regionaal is CE onder de aandacht maar zal qua prioriteit iets later verder worden verkend.

Energietransitie

De energietransitie is één van de meest urgente en complexe uitdagingen van deze tijd. In deze transitie is onze innovatieopgave gericht op het ondersteunen van lokale overheden, bedrijven en inwoners bij de overgang naar duurzame energiebronnen en het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Er zijn nieuwe toepassingen en nieuwe technieken. Omgevingsdienst Drenthe wil dit onderwerp oppakken. Gezien de noodzaak moet dit ook al snel. De toepassingen zijn er al. Toch moeten we in dit kader wachten totdat de prioritaire onderwerpen gepasseerd zijn.

3.2 Informatiegericht en datagedreven innoveren

Informatie ligt aan de basis van een robuuste en wendbare uitvoering. Wij maken daarom van data ons kompas en beschikken over een sterke informatiepositie binnen de provincie Drenthe. Met slimme systemen, uniforme processen en realtime informatie zoeken we actief de samenwerking op met ketenpartners en externe organisaties om informatie uit te wisselen. Zo brengen we data integraal en locatiegericht in beeld. Dankzij onze informatiepositie kunnen we preventief en risicogericht werken, waarmee we sneller kunnen handelen en maximale impact realiseren voor een schoon en veilig Drenthe.

BI-strategie

Omgevingsdienst Drenthe heeft het initiatief genomen om een Business Intelligence (BI) strategie en visie vast te stellen. In eerste instantie komt dit voort uit onze ambitie om BI & datagedreven werken naar een hoger volwassenheidsniveau te brengen. Daarnaast stelt het Interbestuurlijk programma versterking VTH dat een BI-strategie nodig is om een robuuste Omgevingsdienst te zijn. BI vormt de basis voor *outcome* gericht sturen en zo wordt de toegevoegde waarde van BI merkbaar gevoeld voor medewerkers en milieu. Uitgangspunt is dat elke medewerker zijn of haar bijdrage aan de strategische en tactische KPI kan inzien en monitoren. Met de BI-roadmap wordt de komende jaren uitvoering gegeven aan deze ambities.

Digitalisering en duurzame ontsluiting bodeminformatie

Transparantie en ontsluiting van milieu-informatie is al jaren een belangrijk aandachtspunt. De informatie over bodem is daar onderdeel van. Een aantal verbeteringen zijn hier al op doorgevoerd. Met de aanpassing in het kader van de Omgevingswet zijn gemeenten meer verantwoordelijk voor ook bodeminformatie. Door de archieven op verschillende plekken te bewaren ontstaat toch ook steeds meer weer een ontsluitingsprobleem. Zeker ook wanneer de Omgevingdienst verhuist naar een andere locatie. Omgevingsdienst Drenthe wil inzetten op deze ontsluiting. Daarbij wil zij ook kwalitatieve

inhoud van deze informatie blijven verbeteren. De wetgeving vraagt dat ook. Derhalve staat dit onderwerp hoog op de innovatielijst.

Altijd actuele digitale vergunning (AADV)

Landelijk loopt de pilot ‘altijd actuele en digitale vergunning’. Doel is dat op termijn geen sprake meer zal zijn van een afgegeven “papieren” vergunning die periodiek wordt geactualiseerd. Maar van vergunningen die altijd actueel zijn doordat regelgeving rechtstreeks wordt toegepast en de vergunningen altijd digitaal beschikbaar zijn voor iedereen. Omgevingsdienst Drenthe wil ook hier de ontsluiting van de informatie verbeteren. Zo kan meer risicogericht en actueel vergund worden. Deze innovatie valt net binnen de top 10.

Modernisering archief- en informatiebeheer

De Omgevingsdienst maakt gebruik van meerdere archiefdossiers t.b.v de uitvoering van haar taak. Deze archieven en informatie staan bij de bevoegd gezagen en moeten steeds worden “opgehaald”. Tegenwoordig gaat dat vaak wel digitaal maar het blijft omslachtig. Omgevingsdienst Drenthe wil sneller en eenvoudiger toegang tot deze informatie en archiefstukken. Dit betekent dat er goede afspraken moeten komen over uitwisselbaarheid.

Inzet drones bij toezicht en inspecties

Drones zijn relatief nieuwe instrumenten om te helpen bij VTH taken van de Omgevingsdienst. Zij kunnen komen op plaatsen die lastig of zelfs niet toegankelijk zijn door de medewerkers. Daarnaast kan de informatie gebruikt worden voor analyse. Omgevingsdienst Drenthe wil starten met de inzet van drones. Een uitgebreide verkenning heeft al plaatsgevonden. De volgende fase is testen, oefenen en ervaring opdoen. We zetten in op groei en ervaring opdoen.

3.3 Informatiegericht en datagedreven innoveren

Kennisnetwerk

De opbouw van het kennisnetwerk (KIS-VTH) is een van de (wettelijke)speerpunten van het advies van de cie. Aartsen. In dit kader wordt door de Omgevingdienst NL invulling gegeven aan de opbouw van kennis via kennisregisseurs. Ook binnen de Omgevingsdienst wordt dit verder ingevuld middels een aantal rollen binnen deze structuur. Omgevingsdienst Drenthe wil bijdragen aan het kennisnetwerk en zal actief deelnemen aan het kennisnetwerk zoals deze is voorgesteld. Daar is wel inzet voor benodigd. Deze inzet betaalt zich terug in kennis en professionalisering van de dienst.

Meten en weten van milieukwaliteit

Door technologische vooruitgang is er grote innovatie op het gebied van meetapparatuur en instrumenten bedoeld om verontreinigingen te meten. Deze apparatuur wordt steeds complexer en verfijnder. Omgevingsdienst Drenthe wil inzetten op het gebruik van deze apparatuur. Daarnaast willen wij slim gebruik maken van combinaties met andere instrumenten (drones met e-noses bijv.). Ook zoeken wij de samenwerking van andere OD’s bij het gebruik van deze apparatuur.

Lucht op de kaart

Om de luchtkwaliteit in Nederland te verbeteren is er monitoring. Het doel is het bewaken van de kwaliteit van de buitenlucht en het tijdig signaleren van een (dreigende) overschrijding van omgevingswaarden. Sinds 1 januari 2023 is het CIMLK het instrument voor de ondersteuning van monitoring van de luchtkwaliteit.

Omgevingsdienst Drenthe wil inzetten op transparantie van de informatie m.b.t. luchtkwaliteit.

Grondverplaatsing via Terravisie

Een instrument om m.b.v. satellietbeelden analyses te doen t.a.v. grondverplaatsing. Door meerdere tijdstippen van beelden te vergelijken ontstaat inzicht over verplaatsing. Omgevingsdienst Drenthe onderzoekt de of dit instrument kan bijdragen aan onze taak en of dit ondersteunend is voor ons werk.

3.4 Organisatieontwikkeling

Een organisatie die innovaties en ontwikkelingen als primair proces wil ondersteunen vraagt om andere manieren van organiseren, leiderschap en samenwerking. Het vraagt van onze organisatie dat we verandering en vernieuwing onderdeel maken van het DNA van onze medewerkers, dat we onze governance blijven ontwikkelen en dat we continu optrekken met stakeholders en externe partijen om de juiste verbindingen en partnerschappen aan te gaan.

Robuust en wendbaar

Omgevingsdienst Drenthe streeft naar een organisatie die zowel robuust als wendbaar is. Om de wendbaarheid van de organisatie te vergroten is in 2025 het team Strategie en Regie opgericht. Voor de versterking van de robuustheid wordt een opgavemanager op directieniveau gepositioneerd.

Om verder een goede verbinding en balans aan te brengen tussen enerzijds een robuuste en anderzijds een wendbare organisatie is de inzet van professionele Planning & Control onmisbaar. In lijn met onze BI-strategie, willen we ook hierin de stap zetten van achteraf verantwoorden (begrijpen) naar coördineren en verbeteren. Dit doen we door een control statement te ontwikkelen dat aansluit bij deze ambitie en door de reeds ingezette teamplannen verder door te ontwikkelen en structureel in te bedden in onze P&C-cyclus.

Innovatie en leiderschap

Een duidelijk toekomstperspectief schetsen en deze vertalen naar concrete doelen en activiteiten vragen om strategisch en tactisch leiderschap. Onze organisatie werkt met Koerssessies om strategie en uitvoering goed met elkaar te verbinden. Zowel directie en leidinggevenden als regisseurs, adviseurs en OR-leden nemen deel aan deze Koerssessies. Ook worden er periodiek externe managementdagen ingepland om te reflecteren op onze leiderschapsstijl en interne samenwerking.

Onze medewerkers zijn sterk inhoudelijk gedreven en vaak als eerste op de hoogte van innovaties in hun specialisme. Hun inbreng, kennis en inzet is met de vorming van de interne Innovatiegroep verbonden aan het succes van onze innovatieaanpak.

Innovaties en ontwikkelingen of nieuwe ideeën worden door de interne Innovatiegroep op basis een aantal criteria gewogen. Deze weging bepaalt de verdere invulling van de meerjaren Innovatie- en ontwikkelagenda. Zo zitten onze professionals ook aan het stuur van onze Innovatie- en ontwikkelagenda.

Concernsupport

Onze bestuurlijke ambities, de forse groei van onze organisatie in aantal medewerkers, de uitdagende arbeidsmarkt, onze nieuwe huisvesting en het verder professionaliseren van onze P&C vragen veel van onze supportteams (interne bedrijfsvoering). Om onze bedrijfsvoering hierin gericht te laten meegroeien is vanuit het programma Organisatieontwikkeling het project ‘Concernsupport’ gestart. Met dit project willen we ervoor zorgen dat onze interne bedrijfsvoering toekomstbestendig wordt ingericht en op integrale en uniforme wijze de primaire teams kan ondersteunen en adviseren.

4 PROCES VOOR INNOVATIE- EN ONTWIKKELPROJECTEN

Hoe halen we ideeën en ontwikkelingen op vanuit onze organisatie en daarbuiten? En hoe geven we gestructureerd sturing aan onze Innovatie- en ontwikkelagenda? Belangrijk is dat medewerkers hierbij speelruimte hebben en deze ook ervaren. Het is dus nodig dat elke medewerker weet waar hij met een idee of initiatief terecht kan. Voor dit proces maken wij gebruik van de StIP-methode (Stappenplan Innovatieprojecten). StIP is een praktische en breed toegepaste methode van de Rijksoverheid voor het managen van innovatieprojecten en -processen. Het model bestaat uit drie hoofdfasen: verkennen, testen en invoeren (zie ook de afbeelding hieronder).

Zowel nieuwe ideeën en ontwikkelingen als de in het vorige hoofdstuk genoemde thema's van deze meerjarenagenda, worden vormgegeven aan de hand van de StIP-methode. Om dit proces goed te begeleiden en te faciliteren is intern een Innovatiegroep opgericht. Deze Innovatiegroep bestaat uit medewerkers die een breed aantal vakgebieden en expertises vertegenwoordigen in de organisatie. De rol van de Innovatiegroep is het ondersteunen en verkennen van nieuwe ideeën of ontwikkelingen. We zijn voornemens om dit proces in onze nieuwe huisvesting extra te ondersteunen met een 'innovatielab'. Dit is een fysieke ruimte met moderne tools zoals een scrumboard en digitale faciliteiten om ideeën en ontwikkeling snel in verkenning of actie te brengen en overzicht te behouden.

Als het idee of de ontwikkeling interessant of waardevol lijkt, dan gaat dit de fase van 'testen' in. Na de testfase wordt zorgvuldig afgewogen of de innovatie geschikt en haalbaar is om ingevoerd te worden. Deze laatste fase wordt gedaan vanuit een formele projectopdracht, zodat de voortgang en inzet van middelen goed gemonitord en verantwoord kan worden.

Vrij naar Stappenplan Innovatieprojecten (StIP)

5 PLANNING EN VERANTWOORDING

5.1 Implementatiestrategie en planning

In de komende jaren bouwen we doelgericht aan een innovatieve organisatie, waarin ontwikkeling niet iets is wat ‘erbij’ komt, maar onderdeel vormt van hoe we werken. Innovatie gaat voor ons verder dan alleen de thema’s van deze Innovatie- en ontwikkelagenda. We kiezen er daarom voor om innovaties via diverse lijnen (programmatisch, projectmatig en pragmatisch) in activiteiten om te zetten. Dit kan zijn via programma’s zoals de U&H-strategie, het programma Informatiegericht en Datagedreven werken of het programma Organisatieontwikkeling. Ook kunnen innovaties opgenomen worden in teamplannen of overige projecten die reeds in gang gezet zijn. Daarnaast kunnen innovatieve ideeën door medewerkers snel en pragmatisch uitgewerkt worden via de Innovatiegroep.

De meerjarenplanning is als volgt opgenomen:

- 2026–2027: Fundament leggen en eerste innovaties toepassen
- 2028–2029: Doorontwikkeling en borging
- 2029–2030: Innovatie cyclisch onderdeel van het primair proces

5.2 Innovatiebudget en verantwoording

Vanaf de eerste quickscan is duidelijk dat wordt voldaan aan de norm van 1% innovatiebudget in de begroting. Dit hebben we in de ontwerpbegroting expliciet zichtbaar gemaakt. Voor 2026 bedraagt het innovatiebudget € 310.000, waarvan €106.000 direct inzetbaar is en € 204.000 via ureninzet wordt ingevuld.

Bepaalde toekomstige innovaties of ontwikkelingen kunnen een financieel effect hebben in onze begroting. Als dit zich voordoet dan wordt hierover tijdig het (bestuurlijke) gesprek gestart.

De directie is formeel opdrachtgever van deze Innovatie- en ontwikkelagenda. Het opdrachtnemerschap en de regie op het proces en de uitvoering daarvan ligt bij het team Strategie en Regie.

Bij ieder onderwerp wordt bepaald of afstemming (en mede ontwikkeling) met de deelnemers en/of externe partijen wenselijk is. Diverse onderwerpen uit de agenda zullen worden voorbereid en afgestemd in het accounthoudersoverleg zodat de betrokkenheid geborgd is. Daarnaast wordt via de P&C cyclus periodiek gerapporteerd over de voortgang en geboekte resultaten.

Omgevingsdienst Drenthe

